

doc. Ing. Rastislav Rajnoha, PhD.
Katedra podnikového hospodárstva
Technická univerzita vo Zvolene
T.G. Masaryka 24, SK-96053 Zvolen, Slovenská republika
tel.: +421-45-5206436, e-mail: rajnoha@tuzvo.sk

OPONENTSKÝ POSUDOK

Dielo: „Manažment efektívnej daňovej správy Slovenskej republiky v kontexte regiónov pred reformou daňovej správy Slovenskej republiky s návrhom jej zefektívnenia po reforme“ – habilitačná práca

Autor: Ing. Ján DOBROVIČ, PhD., Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta manažmentu, 2014

Študijný program: Manažment

Študijný odbor: 3.3.15 manažment

Pracovisko: Katedra manažmentu, Fakulta manažmentu, Prešovská univerzita v Prešove

Predložená habilitačná práca s názvom „**Manažment efektívnej daňovej správy Slovenskej republiky v kontexte regiónov pred reformou daňovej správy Slovenskej republiky s návrhom jej zefektívnenia po reforme**“ sa zaoberá vysoko aktuálnou problematikou, ktorá sa javí kľúčovou z hľadiska budúceho hospodárskeho rozvoja nielen v podmienkach hospodárstva SR ale aj z celosvetového hľadiska.

Z predloženého diela je zrejmé, že jeho primárnym cieľom je zvýšenie efektívnosti daňového systému ako celku v podmienkach SR, čo môže podporovať zvýšenie efektívnosti a konkurencieschopnosti SR v rámci celej EÚ. Parciálnym cieľom predloženej práce bolo tiež analyzovať efektívnosť daňového systému aj vo vybraných regiónoch SR.

Významnosť riešenej problematiky narastá práve v aktuálnych časoch permanentnej hospodárskej krízy resp. hospodárskej stagnácie znásobenej čoraz viac sa prejavujúcimi deflačnými trendmi, kedy väčšina štátov EÚ je vysoko a neúmerne zadlžená a potreba konsolidácie verejných financií je prioritnou úlohou každého štátu. V uvedených podmienkach a kontexte sa predložená habilitačná práca môže považovať za významný odborný a vedecký príspevok k riešeniu danej nepomerne zložitej a citlivej problematiky.

Habilitačná práca je spracovaná na vysokej odbornej úrovni, prehľadne a zrozumiteľne. Jednotlivé kapitoly sú usporiadané v logickom slede a vytvárajú konzistentný monotematický celok. Práca celkovo pozostáva z deviatich hlavných kapitol, ktoré sú doplnené o Úvod, Zoznam použitej literatúry a Zoznam príloh.

K jednotlivým aspektom posúdenia úrovne predloženej habilitačnej práce predkladám nasledovné stanovisko:

- a) **Aktuálnosť zvolenej problematiky** – zvolená téma predloženej habilitačnej práce je v súčasnom období mimoriadne aktuálna. Práca je možné považovať za významný vedecký prínosom pre daný študijný odbor 3.3.15 - Manažment. Zároveň je aj praktickým a spoločenským prínosom v čase pretrvávajúcej hospodárskej krízy, stagnácie a nastupujúcej deflácie. Oceniť možno snahu habilitanta o vhodné prepojenie riešenej problematiky z pohľadu vedy ako aj osobných skúseností z jeho vlastnej dlhoročnej praxe v danej oblasti riešenia.
- b) **Cieľ habilitačnej práce a jeho naplnenie** - je formulovaný v úvode habilitačnej práce. Primárnym cieľom predloženej habilitačnej práce bolo, aj s ohľadom na dlhoročnú prax a skúsenosti habilitanta v predmetnej oblasti, analyzovať a syntetizovať systém manažmentu daňovej správy v špecifických podmienkach SR, nájsť jeho úzke miesta, ktoré ovplyvňujú daný stav z pohľadu efektívnosti jeho fungovania a následne navrhnúť vhodné riešenia pre zefektívnenie celého skúmaného systému. Pre naplnenie uvedeného cieľa bol tiež vykonaný rozsiahli prieskum a jeho následné vedecké vyhodnotenie aj vo vybraných regiónoch Slovenska. Konštatujem, že uvedený cieľ sa habilitantovi podarilo v plnom rozsahu naplniť. K naplneniu uvedeného cieľa si habilitant stanovil vhodnú metodiku riešenia (viď Kapitola 6), ktorú následne aj erudovane aplikoval a dosiahol tak dostatočné vedecké podložené výsledky svojho bádania. Oceňujem taktiež dostatočný rozsah a vhodnosť použitých vedeckých a matematicko-štatistických metód ako napr. viacrozmerná Faktorová analýza.
- c) **Výsledky habilitačnej práce** – možno považovať za adekvátne vo vzťahu k stanoveným cieľom práce. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že predložená habilitačná práca poskytuje prínosy jednak z pohľadu teórie manažmentu ako aj hospodárskej praxe. Predložená práca poskytuje rozsiahlu analýzu daňového systému a to aj z pohľadu harmonizácie a unifikácie daní v celoeurópskom kontexte (Kapitola 1). Táto rozsiahla analýza vychádza jednak z platnej legislatívy EÚ, ďalej tiež z národnej legislatívy členských krajín EÚ ako aj odporúčaní smerníc OECD, ktoré sú v texte práce aj priamo uvádzané. Oceniť možno aj rozsiahlu analýzu daňového systému SR (Kapitoly 2, 3) ako aj analýzu trendov v manažmente daňovej správy SR (Kapitola 4). Musím však na druhej strane konštatovať, že nie všetky uvádzané daňové sadzby, či spôsoby zdaňovania a pod. sú v tejto chvíli z hľadiska platnej legislatívy ešte stále aktuálne. Domnievam sa však, že toto je spôsobené neustále sa meniacim legislatívnym rámcom a špecifickosťou riešenej problematiky, akou dane rozhodne sú, a nie neodbornosťou zo strany habilitanta. Zaujímavé a cenné výsledky tiež prináša Kapitola 5, v ktorej sú analyzované rôzne prístupy v manažmente daňovej správy z pohľadu jeho efektívnosti a ďalších kľúčových aspektov. Za najcennejšie výstupy tejto práce potom možno považovať výsledky dosiahnuté v rozsiahlom vlastnom empirickom výskume, ktoré sú uvádzané v Kapitole 6. Cieľom tejto časti práce bol výskum efektívnosti manažmentu daňovej správy v podmienkach SR. Vo výskume bola použitá dotazníková metóda a celkovo bolo štatistickým výskumom vyhodnotených až 1.500 náhodne vybraných dotazníkov. Rozsiahlym štatistickým vyhodnoteným boli identifikované viaceré kľúčové faktory ovplyvňujúce vnímanie miery efektívnosti manažmentu z pohľadu daňových subjektov SR. Výsledkom kapitoly 7 a 8 je analýza reformy daňovej správy a jej časového harmonogramu, ako aj nákladov a očakávaných prínosov. Taktiež sú uvádzané mnohé riziká spojené s implementáciou celého projektu reformy DS SR. V tejto časti práce však trochu absentuje vlastný pohľad autora formou záverečnej syntézy prezentovaných poznatkov ako aj porovnania samotnej reformy a jej obsahu so zisteniami dosiahnutými v rámci vlastného výskumu formou záverečnej diskusie. Tu bolo vhodné si napríklad položiť viaceré otázky do záverečnej diskusie: *Je či nie je reforma DS SR v súlade s očakávaniami daňových subjektov? V akých oblastiach reforma neprináša požadované*

a očakávané efekty? Aj keď čiastočne sú tieto otázky zodpovedané v nasledujúcej Kapitole 9 – Záver – napr. na str. 158.

- d) **Prínosy pre ďalší rozvoj vedy a spoločnosti** – na základe dosiahnutých výsledkov výskumu možno konštatovať, že habilitant prispel k ďalšiemu rozvoju v oblasti efektívnosti manažmentu daňovej správy v podmienkach SR, ktorý v súčasnom období predstavuje významný prvok konsolidácie verejných financií a ďalšieho rozvoja ekonomiky SR. Vedeckými metódami identifikoval najvýznamnejšie faktory, ktoré môžu prispieť k jeho vyššej efektívnosti a zároveň aj k spokojnosti zo strany daňových subjektov. Takto formulované závery svojho bádania potom môžu byť prospešné aj pri určovaní budúcej stratégie rozvoja manažmentu daňovej správy SR. Celospoločenské prínosy habilitačnej práce tak možno považovať za veľmi významné a nepopierateľné.

Formálne pripomienky k predloženej práci:

Napriek mnohým cenným výsledkom, ktoré habilitant dosiahol vo svojej práci, mám k nej aj niekoľko formálnych či vecných pripomienok:

- Str. 57 – Kapitola 1.10 – „Zhrnutie nastupujúcich trendov v manažmente daňovej správy v okolitých krajinách“ – názov kapitoly nepovažujem za dostatočne výstižný. Domnievam sa, že habilitant mohol použiť výstižnejší názov tejto kapitoly ako napr. „Trendy v manažmente daňovej správy v okolitých krajinách“. Taktiež zbytočne zložito znie aj názov kapitoly 5.3.1 – str.103 „V daňovej správe aplikovateľné teórie manažmentu a prístupy“. Domnievam sa, že habilitant mohol použiť jednoduchší názov tejto kapitoly ako napr. „Manažérske teórie a prístupy aplikovateľné v daňovej správe“.
- Nejednotnosť spôsobu citácie použitej literatúry priamo v texte práce. Habilitant raz cituje použitú literatúru formou poznámky pod čiarou a na inom mieste zas požíva odkaz na zoznam použitej literatúry. V niektorých častiach práce tiež chýba citácia použitej literatúry – napr. str. 92, 101, 103, 104, 106, 107 a pod.. Taktiež v kapitole 5.5 – „Marketing vo verejnej správe“ – nie je uvedený žiadny zdroj použitej literatúry. Bolo by na mieste, ak by habilitant uviedol zdroj v tejto kapitole použitej literatúry pri samotnej obhajobe svojej práce.
- Ilustrácia (obrázok) 6 – str. 99 - nie je uvedený zdroj použitej literatúry, odkiaľ boli poznatky čerpané.
- Str. 113 – Tab. 5 – postupnosť zoradenia vekových kategórií v tabuľke nie je logicky správna.
- Kapitola 10 - Životopis – nie je uvedená v obsahu práce a jej zaradenie na tomto mieste habilitačnej práce nie je vhodné.
- Kapitola 11 - Zoznam použitej literatúry – jednotlivé položky uvedené v zozname nie sú očíslované. Taktiež spôsob ich uvádzania nie je v súlade s citačnými pravidlami a normami.

Dovoľujem si tiež vysloviť nasledovné otázky, ktoré by mal habilitant pri obhajobe zodpovedať:

1. Prečo ste si vo výskume prostredníctvom dotazníka zvolili ako výskumnú vzorku práve štyri Vami vybrané a skúmané regióny – PO, BA, KE, BB?
2. Ako by ste vedeli vysvetliť skutočnosť, že podľa výsledkov Vášho výskumu neexistujú štatisticky významné rozdiely pri skúmanej otázke „Zjednodušil by sa pre Vás systém

výberu daní a cieľ v prípade elektronickej agendy?“ z pohľadu štyroch Vami skúmaných regiónov SR?

3. Vedeli by ste bližšie vysvetliť, na základe čoho vedeli respondenti v dotazníku posúdiť veľkosť nákladov na pracovnú silu vynaložených v rámci Daňovej správy SR?
4. Aký je Váš názor na problematiku transferového oceňovania v nadnárodných spoločnostiach pôsobiach na území SR? Aký prístup by ste navrhovali uplatniť z hľadiska manažmentu daňovej správy SR v tejto oblasti?
5. Aké riziká a negatívne dôsledky sa doposiaľ už prejavili v rámci implementácie reformy DS SR?

Na základe doposiaľ uvedeného konštatujem, že habilitant predložil ucelené monotematické dielo a to vo forme habilitačnej práce, ktoré spĺňa všetky obsahové ako aj formálne požiadavky. Prezentuje zaujímavé a cenné výsledky svojho rozsiahleho vedeckého výskumu a to v oblasti, ktorej sa dlhodobo odborne venuje a má aj dostatočné praktické skúsenosti a poznatky. Oceňujem tiež, že tieto poznatky aj ďalej následne šíri vo svojej pedagogickej činnosti na VŠ ako aj formou vedeckých či odborných publikácií nielen domáceho ale aj medzinárodného významu.

Záver:

Na základe vyššie uvedeného konštatujem, že predložená habilitačná práca **spĺňa** všetky požadované kritériá a preto ju **odporúčam k obhajobe**, a po jej úspešnom obhájení

n a v r h u j e m

Ing. Jánovi Dobrovičovi, PhD.

udelieť akademický titul

„d o c e n t“

v študijnom odbore 3.3.15 – Manažment.

Vo Zvolene, dňa 13.11.2014